

Vláda musí proti vysokým cenám elektřiny dělat víc

 respekt.cz/komentare/vlada-musi-proti-vysokym-cenam-elektriny-delat-vic

Tento týden má vláda dojednat konkrétní podobu úsporného tarifu a domácnosti se tak mají dozvědět, kolik jim stát přidá na drahou elektřinu. Opoziční ANO už dopředu říká, že jde o frašku - a i když si podobná emocionální označení odpustíme, celkové skepse se zbavíme jen těžko. Nijak extrémně složitý projekt státní dotace vznikl od jara a je koncipovaný na situaci, která už dávno neplatí. Domácnostem tedy zásadně nepomůže.

Za dobu, co ho vláda rozmýšlela, se ceny silové elektřiny na burze, od níž se odvíjí i cena pro běžné spotřebitele, jen od května zhruba ztrojnásobily a dál nezadržitelně stoupají. Státní podpora se má pohybovat v hodnotě mezi deseti a nějakými patnácti tisíci za rok, ale účty za elektřinu zdraží mnohem více, u domů s vysokou spotřebou i řádově. Přitom významná část domácností na vyšší cenové výměry od dodavatelů elektřiny teprve čeká a budou jim přicházet v následujících měsících s tím, jak bude končit cenová fixace.

Člověk zkrátka nepotřebuje navštěvovat mítinky politiků ANO, aby uvěřil, že situace skutečně začíná být dramatická. Cena elektřiny už začíná dosahovat kvůli drahému plynu hodnoty, kterou zdejší domácnosti nebudou schopny platit. Snížit je může konec války na Ukrajině nebo konec energetické závislosti na Rusku. To první se zjevně neblíží a to druhé se vůbec nedá zařídit rychle. Dnešní nervózní a nejistá situace na trhu tedy může trvat ještě roky a nikdo neví, kde se cena zastaví.

Česká vláda už proto nemůže pouze hledat způsob kompenzací. Musí vymyslet, jakými administrativními opatřeními zdražování zastavit. A jakkoliv se to nebude vládním pravicovým politikům dobře poslouchat, v zájmu odvrácení sociálního či politického kolapsu budou muset sáhnout k opatřením, při jejichž vyslovení se ještě nedávno křížovali.

Návrhy v nejrůznějších diskusích padají, problém ovšem je, že i na odborné úrovni se velmi obtížně hledá shoda, co udělat. Má se uvalit na extrémně vydělávající výrobce elektřiny speciální daň a peníze pak rozdělit mezi domácnosti? Má stát zavést regulaci ceny elektřiny? Má jako většinový akcionář vyvézt ČEZ z energetické burzy a prodávat „českou“ elektřinu levně v Česku? Nebo ČEZ rovnou znárodnit?

Všechna tato řešení mají obrovské nevýhody. Některá pravděpodobně ani nepůjdou v potřebném čase uskutečnit. Ale něco stát udělat musí. A patrně nejelegantnější řešení - vzít si z ČEZ vysokou dividendu a tu pak použít na kompenzace - už stačit nebude.

Česká tragédie přitom spočívá v tom, že se v politice nedostávají umírněné racionální hlasy. Andrej Babiš a jeho parta ztratili během pandemie covidu smysl pro elementární rozpočtovou odpovědnost a ukázněnost. Podle toho, co teď říká, by regulovala kde co - tedy ceny elektřiny, benzínu i potravin - bez ohledu na následky pro státní kasu. Fialova vláda, především ODS, má pro změnu na očích ideologické klapky, které jí bránit vidět problém v jeho skutečné šíři. Nebo alespoň takové podezření zatím vzniká.

Teď je však třeba zapomenout na dříve omílané ekonomické poučky a hasit požár, který se sotva rozhořívá. Tohle je mimořádná situace a v ní je třeba nasadit mimořádnou ochranu.

Pokud jste v článku našli chybu, napište nám prosím na opravy@respekt.cz.